

## IDŐ/KÉPEKBEN

(Szak)könyvtár és minőségfejlesztés változó világunk tükrében –  
a PGTT (Politika-Gazdaság-Társadalom-Technológia) analízisről röviden<sup>1</sup>



A PGTT analízis során mintha tájképet - vagy inkább panoráma-képet készítenénk képzeletbeli fényképezőgépünkkel: egy adott helyről, egy adott időben készítünk egymáshoz tartozó, egymással kölcsönhatásban lévő dolgokról „felvételt”, amelyet a megfelelő „programmal”, eszközzel összeillesztünk. A PGTT analízis az eszköz, amely során összeilleszthetjük az egymáshoz tartozó, egymással kölcsönhatásban lévő dolgokat a **Politika**, a **Gazdaság**, a **Társadalom** és a **Technológia** kérdésköréből. Az adott hely, és aki/ami számára a kép készül, a minőségfejlesztés első szakaszát végző könyvtárak.

Az Országos Idegennyelvű Könyvtár<sup>2</sup> PGTT elemzésének készítése alatt több, egymással kapcsolatban lévő tudomány-és tudományág eredményei, publikációi, észrevételei kerültek átvizsgálásra, amelyek hatással vannak általánosan minden könyvtárra, illetve kiemelten az OIK életére. Ilyen tudomány- és tudományágak például

- a pszichológia (olvasáspszichológia, stb.);
- a nyelvészet;
- a szociológia (statisztikai eredmények, felmérések, stb.)
- a kulturális antropológia (migráció, asszimiláció, globalizáció, stb.)
- vagy az információtechnológia.

Áttekintésre kerültek azok a szakirodalmak is, amelyek magával a Minőségfejlesztéssel, azon belül pedig a PGTT elemzéssel foglalkoztak.<sup>3</sup> A különböző tudományágak eredményeinek figyelemmel követése és a minőségfejlesztéshez kapcsolódó irodalmak tanulmányozása szorosan hozzá tartoznak az elemzés elkészítéséhez: minden könyvtár saját profiljának, helyzetének megfelelő eredményekkel foglalkozik.

A PGTT munkacsoport, „belső” és „külső” tagokkal dolgozott: „belső” tagok lettek azok a személyek, akik folyamatosan vettek részt a csoport munkájában, a „külső” tagok

---

<sup>1</sup> Minőségbiztosítás a közkönyvtárakban – A Zala megyei könyvtári szakmai napokon elhangzott előadás rövid, írásos anyaga, 2006. március 6-7, március 20.

<sup>2</sup> Az előadó az Országos Idegennyelvű Könyvtár PGTT analízisének elkészítésében vett részt.

<sup>3</sup> Pl.: Mikulás Gábor: Menedzsment: bevezetés 7 vezetői teszttel, 222 információs és könyvtári példával. Nyíregyháza: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Könyvtárak Egyesülése”, 1999. ; Skaliczki Judit: A könyvtári terület stratégiai céljai 2003-2007 között. Ld.: <http://www.ki.oszk.hu/dok/strat.rtf> [2005. október 1.] ; Skaliczki Judit-Zalainé Kovács Éva: Minőségmenedzsment a könyvtárban. Veszprém : Veszprémi Egy. K. ; Budapest : Informatikai és Könyvtári Szöv., 2001. ; Skaliczki Judit: Stratégiai tervezés. Budapest: OSZK, 1996.

pedig átolvasták és javították a készülő anyagot.<sup>4</sup> Az OIK-ban megalakult MIT Tanács tagjai szintén segítették (és segítik) a további munkát észrevételeikkel, javaslataikkal, javításaikkal.

Az Országos Idegennyelvű Könyvtár PGTT elemzése három részből tevődik össze:

1. Szempontokból
2. Az elemzésből
3. A tanulmányból.

A „Szempontok” fejezet tartalmazza a politika (13 szempont), gazdaság (17 szempont), társadalom (33 szempont) és technológia (17 szempont) területét érintő tárgykörök címszavas felsorolásait, úgy mint

<i>Politika</i>	Törvény, jogszabály, rendelet ; Állami pénzügyi és intézményi rendszer ; EU (rendelet) ; Pályázatok ; Intézményi rendszer...
<i>Gazdaság</i>	Pályázat ; Európai Unió ; Euró (bevezetés, átállás) ; Globalizáció Társadalmi szférák anyagi bázisa (munkaerő, képzés, fenntartás)...
<i>Társadalom</i>	Életminőség ; Globalizáció (növekvő „identitás” megőrzés: nyelvek szerepe) „Kulturális sokk” – határnélküliség ; „Határok nélkül”: külföldi munka, ösztöndíj, kutatás ; Munkanélküliség, szegénység (felismerés, tenni akarás, felszámolás – könyvtár szerepe a társadalmi különbségek felszámolásában) Asszimiláció (egy adott társadalmon belül; különböző társadalmak, kultúrák között)...
<i>Technológia</i>	Online elérhetőség ; Ügyintézés Interneten keresztül (adatlapok letöltése, kitöltése, továbbítása) ; Könyvek, cikkek online elérése, szolgáltatása; Digitális könyvtár...

A szempontok tárgyalását, bővebb ismertetését és rendszerezését tartalmazza a PGTT elemzéshez kapcsolódó tanulmány. A „Tanulmány” jelenleg<sup>5</sup> 5 fejezetből áll:

1. Bevezetésből, ahol az elemzés alapvető problémájával is foglalkozik;
2. A politikai és gazdasági tényezők tárgyalásából;
3. A társadalmi tényezők elemzéséből, különösen a szabadidő, migráció, kisebbség kérdéseivel foglalkozva;
4. Társadalmi tényezők ismertetéséből, többek között a globalizáció és a könyvtáros szakma kérdéseit taglalva;
5. Technológiai tényezők vizsgálatából.

A múlt, jelen és jövő eredményeinek, lehetőségeinek számbavétele, vizsgálata egy állandó, folyamatos munkafolyamatot alakíthat ki. A PGTT analízis lezárható és elfogadható formát nyerhet<sup>6</sup>, de egy más időben elvégzett elemzés már új eredményeket, új változásokat is felmutathat. A minőségfejlesztés folyamata éppen ebből a szempontból egy nem lezárható folyamat: amennyiben jól „működik”, állandó mozgásban tarthatja a könyvtárat, a munkatársakat. Nehézségeiben és eredményeiben azonosságok fedezhetők fel: a PGTT analízis például *pillanatfelvétel*, amely adott időben, adott helyzetből készült, de az adott idő és adott helyzet változik. A minőségfejlesztés állandó *önreflexiót*, *figyelmet* és *tájékozódást* feltételez a változásokra, amely változásoknak alapvető szerepe van az igények és visszajelzések (használói, fenntartói és szakmai visszajelzések) megfelelő feldolgozásában és befogadásában a könyvtárak életében, működésében.

Sárközi Andrea Bernadett

---

<sup>4</sup> A PGTT munkacsoport tagjai: „belső tagok”: Balázs Tímea, Kőszegi Dóra, Pirosné Pető Tímea, Sárközi Andrea Bernadett (a munkacsoport vezetője, a tanulmány készítője), Villányi Alexandra „külső tagok”: Lukács Zsuzsanna, Madarász Katalin, Tólos Irén

<sup>5</sup> A jelenleg elkészült munkaanyag a globális, európai és országos kitekintést tartalmazza.

<sup>6</sup> Az Országos Idegennyelvű Könyvtár honlapján olvasható „Az OIK stratégiai terve 2006-2008”, amely tartalmazza, többek között, az osztályok és a könyvtár SWOT analízisét, a könyvtár PGTT analízisének anyagát is. [http://www.oik.hu/stratterv/stratterv\\_2006.htm](http://www.oik.hu/stratterv/stratterv_2006.htm)